

## POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący)  
SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)  
SSN Marian Kocon

w sprawie z wniosku Janiny K.  
przy uczestnictwie Wandy Ż. I in.  
o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 20 maja 2011 r.,  
zażalenia wnioskodawczyni na postanowienie Sądu Okręgowego  
z dnia 1 lutego 2011 r.,

- 1) **odrzuca zażalenie w części obejmującej zmianę przez Sąd Okręgowy rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji (punkt 2 zaskarżonego orzeczenia);**
- 2) **oddala zażalenie w pozostałej części.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2010 r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek Janiny K. o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie nieruchomości określonej bliżej we wniosku i ustalił, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawczyni oraz zażalenia uczestników postępowania Wandy Ż. i Waldemara B. na rozstrzygnięcie o kosztach postępowania, Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 1 lutego 2011 r.: po pierwsze oddalił apelację, po drugie uwzględniając zażalenie Wandy Ż. zmienił częściowo rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego o kosztach postępowania w ten sposób, że zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki Wandy Ż. kwotę 1217 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania stwierdzając, że w pozostałym zakresie strony ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie, po trzecie odrzucił zażalenie Waldemara B. i po czwarte zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestników Wandy Ż. i Waldemara B. kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Uzasadniając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania Sąd Okręgowy stwierdził, że w sprawie zachodziły podstawy do odstąpienia od wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c. reguły ponoszenia przez każdego uczestnika kosztów postępowania nieprocesowego związanych z jego udziałem w sprawie, bowiem interesy wnioskodawczyni i uczestników postępowania Wandy Ż. i Waldemara B. były niewątpliwie sprzeczne. Wnioskodawczyni dążyła do stwierdzenia na jej rzecz nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie, a uczestnicy sprzeciwiali się temu w toku całego postępowania. Sąd wskazał też, że między stronami toczyły się już inne sprawy sądowe, w których potwierdzono prawo do nieruchomości poprzedników prawnych uczestniczki. W tej sytuacji oddalenie wniosku o zasiedzenie złożonego przez wnioskodawczynię uzasadniało orzeczenie o kosztach postępowania na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. i zasądzenie ich od wnioskodawczyni na rzecz uczestników postępowania.

Pełnomocnik wnioskodawczynie wniósł zażalenie na zawarte w powyższym postanowieniu rozstrzygnięcie o „kosztach zastępstwa adwokackiego” stwierdzając, że zaskarża postanowienie w jego ustępach 2 i 4.

Zarzucił naruszenie art. 520 § 3 k.p.c. przez uznanie, że oddalenie wniosku i apelacji uzasadnia automatycznie zastosowanie tego przepisu oraz przez uznanie, że złożone przez uczestników zażalenie na orzeczenie o kosztach zastępstwa adwokackiego za I instancję pochodzi od osób uprawnionych, co było kwestionowane w toku rozprawy apelacyjnej.

Wskazał między innymi, że wnioskodawczynie, która przez 51 lat była posiadaczką nieruchomości i nie uzyskała ochrony swoich praw w innych wytoczonych postępowaniach sądowych, wystąpiła z wnioskiem o zasiedzenie, a uczestnicy w każdej ze spraw przedstawiali różne czasokresy użytkowania spornej nieruchomości i przedstawiali świadków, którym Sąd dawał wiarę. Wnosił o uchylenie postanowienia o kosztach i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394<sup>1</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje jedynie na postanowienie co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, a więc jedynie na rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania apelacyjnego, bo tylko o kosztach tego postępowania rozstrzyga po raz pierwszy Sąd drugiej instancji. Nie przysługuje zatem zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie Sądu drugiej instancji orzekające o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji w wyniku rozpoznania zażalenia strony czy uczestnika na takie rozstrzygnięcie podjęte przez Sąd pierwszej instancji. Z tych przyczyn zażalenie wnioskodawczynie w zakresie obejmującym punkt 2 postanowienia Sądu Okręgowego, w którym Sąd ten, w wyniku zażalenia uczestniczki, zmienił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji, podlega odrzuceniu jako niedopuszczalne (art. 373 w zw. z art. 397 § 2 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c.).

W pozostałej części zażalenie należy uznać za nieuzasadnione.

Zasady orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego określone są w art. 520 k.p.c. i różnią się od zasad orzekania o kosztach procesu. Wynika to z faktu, że w wielu sprawach toczących się w postępowaniu nieprocesowym interesy uczestników są wspólne i trudno mówić o uczestnikach wygrywających lub przegrywających sprawę. W wielu też sprawach postępowanie wszczynane jest z urzędu w interesie publicznym lub w interesie wszystkich uczestników. W takich sytuacjach regułą jest rozstrzyganie o kosztach postępowania nieprocesowego w sposób określony w art. 520 § 1 k.p.c., a więc przez stwierdzenie, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, wówczas brak podstaw do stosowania zasady przewidzianej w art. 520 § 1 k.p.c. i sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości (§ 2), a w razie sprzeczności interesów i oddalenia lub odrzucenia wniosku, sąd może nałożyć na uczestnika, którego wniosek został oddalony lub odrzucony obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika (§ 3). Ta ostatnia sytuacja nie różni się od typowych sytuacji występujących w procesie, gdzie sprzeczność interesów stron jest regułą i w zakresie orzekania o kosztach obowiązuje zasada odpowiedzialności za wynik procesu. Także w razie sprzeczności interesów uczestników postępowania nieprocesowego i oddalenia wniosku uzasadnione jest orzeczenie o kosztach postępowania zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, a więc zgodnie z regułą określoną w art. 520 § 3 zd. 1 k.p.c.

Nie ulega wątpliwości, że jedną ze spraw nieprocesowych, w których występuje sprzeczność interesów jest sprawa o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie, jeżeli właściciel nieruchomości oponuje przeciwko wnioskowi. Jak stwierdził Sąd Najwyższy między innymi w orzeczeniach z dnia 3 grudnia 1959 r. 2 CR 859/58 (OSN 1961 r., nr 2, poz. 45) oraz z dnia 19 listopada 2010 r. III CZ 46/10 i III CZ 47/10 (niepubl.) w sprawach takich powstaje wyraźna kontradycja co do oczekiwanego wyniku sprawy, gdyż wnioskodawca oczekuje uwzględnienia wniosku, a będący w opozycji uczestnik jego oddalenia. W razie oddalenia wniosku o zasiedzenie dochodzi do przegrania

sprawy przez wnioskodawcę, co uzasadnia obciążenie go kosztami postępowania, zgodnie z art. 520 § 3 k.p.c.

W rozpoznawanej sprawie wystąpiła taka właśnie sytuacja, gdyż wnioskodawczyni przegrała sprawę o zasiedzenie w obu instancjach. Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego zgodnie z art. 520 § 3 zd. 1 k.p.c. było zatem uzasadnione.

Jednocześnie trzeba stwierdzić, że skarżąca nie wykazała, by zachodziły podstawy przewidziane w art. 102 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. do nie obciążenia jej kosztami postępowania apelacyjnego lub nałożenia na uczestników obowiązku poniesienia tych kosztów na podstawie art. 520 § 3 zd. 2 k.p.c.. Wskazane przez nią w zażaleniu okoliczności (długotrwałość posiadania przez nią nieruchomości, nie uzyskanie ochrony w innych postępowaniach, podawanie przez uczestników w różnych sprawach innych okresów użytkowania nieruchomości oraz wskazywanie świadków dla wykazania swoich twierdzeń) nie mogą być uznane za „wypadek szczególny” w rozumieniu art. 102 k.p.c. ani za postępowanie uczestników niesumienne lub oczywiście niewłaściwe w rozumieniu art. 520 § 3 zd. 2 k.p.c.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 385 w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c. oddalił zażalenie jako nieuzasadnione.